

vóz se pomika s smrekami in drugim drevjem proti Ljubljani. Šel je gozdič, ne bo ga več. Grajščina sama se vidi jako zanemarjena, zidovje razpada in les ter opeka na njem tudi. Pač očiten zgled propadanja kranjskega plemstva.

Dalje doli je videti na košatem gričku Boštanj-sko grajščino grofa Blagaja, še dalje kopanjske farne cerkve zvonik. Z viših bregov pa gledajo razne cerkvice tako, da oko na tej strani zmiraj kaj novega zagleda. Ob levi pa je le goščava, a ne posebno velikega drevja, povsod se pozná, da si je tukaj sila po sekiri denarja iskala. Lagal bi se, če bi rekel, da nama je bila ta dolga pot kratkočasna. Velika vročina kmalu omami človeka, da se mu ne ljubi govoriti in še celó „viržinka“ ugasne. Kdo jo bo prižgal o taki vročini! Vendar še primeroma dobre volje dospeva vrh klanca, kjer se cesta nagloma zavije navzdol proti Višnjigori, in res! tudi to mesto se nama pokaže v vsi svoji krasoti! (Dal. prih.)

Politične stvari.

O volitvah za državni zbor.

O Hohenwartovem programu.

Našemu mnenju o Hohenwartovem programu, ki smo ga izrekli v 23. listu „Novic“, popolnem soglasno je mnenje, ki ga izreka „Edinost“ v poslednjem svojem listu tako-le:

„Izmed vseh programov nam je najbolj po všeči tisti, katerega je izdal grof Hohenwart in cenjeni njegovi tovariši. Ta program je, kolikor nam znano, edini, ki je zadel žebelj na glavo s tem, da je napovedal boj spridenosti, ki se je iz viših krogov zasejala v javno državljansko, in žalibog, tudi v zasebno življenje. To bo hud, oster boj; zahteval bode krepkega, neumornega dela, ker težko je s korenino vred izrjaviti luliko, koder se je zaplodila. A trdna volja in krepka pomoč vseh značajnih in poštenih državljanov, katerim je nравnost bolj na srcu, nego sebičnost in pohlepnost, bode pospeševala plemeniti, blagi namen, da se spridenost, ta gnjijoča rana, izreže iz državnega mesa.

Hohenwartov program zahteva dalje — da družih reči ne omenjamo — popolno enakopravnost vseh narodov v državopravnem in narodnem oziru. To je točka, za katero bijemo Slovani v Austriji uže leta in leta brez prestanka politični boj, v katerem boji ne prenehamo, dokler se našemu zahtevanju do pike ne ustreže.

V teh dveh glavnih točkah je zapopadena vsa državna notranja politika; zunanja politika pa je odvisna od notranje; kolikor krepkejši smo domá, toliko več upliva imamo na vzunaj.

Hohenwartov program je tedaj tudi „naš“ program, a ne le naš, temuč vseh zavednih državljanov, ki so pošteni in pravični ter imajo srce za staro mater Avstrijo.

Mi upamo, da bodo nove volitve srečnije od onih pred šestimi leti, saj so se volilcem morale oči odpreti.

Koliko so se oni pred šestimi leti obetali od liberalcev, a kako so se prevarili v svojem upu in záupu!

Volici, strani s temi lažnjivimi liberalci! Oni hodijo v „ovčji“ koži vam se hlinit in laskat, v prsih pa nosijo „volčje“ srce, napolnjeno s poželjivostjo in samopridnostjo.

Volite poštenjake, ki ljubijo vas, svoj narod in državo, ki hodijo po poti pravice; le taki možje morejo skopati nas izpod težkega bremena, pod katerim ječimo; le taki možje mogo podpreti državo tako, da bo srečna na svojih tleh in mogočna na vzunaj.

Prosta je pot, prosta je volitev, kajti minister Taaffe je ukazal državnim uradnikom, da se ne smejo mešati v volitvene zadeve. Ako bi vam volilcem kateri uradnik preblizu stopil, osorno ga pogledite in zavrnite na ministrov ukaz ter povedite mu, da zdaj volijo državljani po prosti volji, a ne po beriških ukazih!“

Oklic nemškega deželnega konservativnega odbora štajarskega.

Naj ga beró tudi vsi naši volilci!

Ta odbor obstaja iz odličnih nemških deželnih poslancev, ki s Slovenci vred čutijo potrebo, da prihodnji državni zbor dobí po večini ves drug obraz. Njih volilni poziv, ki se obrača do nemških okrajev štajarskih, je tako lepo po domače osnovan, da ga bodo naši bralci z nami vred veseli. Glavne njegove točke se tako-le glasijo:

„Državni zbor je razpuščen; mi smo tega veseli. Šest let je delal, pa skor nič dobrega ni izdelal. Katoliška cerkev živi v stiskah, narodi so nezadovoljni; veljava države navzunaj je oslABLJENA, v notranjstvu njenem ni mirú; pravice in svoboščine posamesnih dežel so zatirane; dolgovi je čedalje več, davki so čedalje huji; blagostan ljudstev gine, kapital morí posestvo in obrtnijstvo; oderuhi pijó kakor pijavke kri kmetom in rokodelcem, hudodelcev je čedalje več.

To je žalostna zapuščina one večine, ki je 6 let gospodovala v državnem zboru pod zastavo liberalizma!

Štajarci! naj gre rakom žvižgat ta večina. Ne izvolimo nikogar več, ki bi nam zopet tako liberalno pogačo pekel! Volimo samo le možé, ki hočejo, da se vzdrži to, kar je dobro in kristijansko, pa slovó dá lažnjivemu liberalizmu.

Mir s cerkvijo, mir med vsemi narodi, — edina in močna naj je država, — svobodne in samostojne pa naj so njene dežele, — nič več novih dolgovi, davkov kolikor mogoče nizkih, — popolno pravične naj so volilne postave, — skrb naj bode za napredek kmetijstva in obrtnijstva, — varstvo pa pred oderuhi. Vse to mora cilj biti našim poslancem.

Le take poslance naj volijo naši volilci! In vsi naj jih volijo enoglasno brez razdvoja, kajti le v edinosti je moč, v razporu poguba!“

Naši dopisi.

Iz konjiškega okraja na Štajarskem 14. junija. (Volilno gibanje.) Pri nas je precej živo postalo, odkar so volitve razpisane. Pri izboru volilnih mož je najtežje. Kmetje ne gredó radi volit, zdaj pa še manj, ko se morejo žalibog izgovarjati: kaj bi volili, ko je pa čedalje hujše, odkar hodimo volit! — Zatoraj so marljivi narodnjaki v tacih časih velika dobrota, da skušajo pretveze odpraviti in volilce k volitvi spraviti. *) — Strašna napaka pri volitvah so pa neukretni srenjski uradi. Mnogo občin ima po trgih in mestih svojih pisarjev, katerim je izročeno prevažno delo, sestavljati imenike volilcev. Menda so redki kot bele vrane imeniki, ki bi gledé števila prebivalcev in zneska davkov v redu bili. — Druga napaka so naznanila volitev.

*) Hvala iskrenemu rodoljubu, velečastitemu gosp. dekanu dr. Ulagi, ki tako skrbno čuje nad duševnim in posvetnim blagrom svojih deželanov! In hvala tudi vsem drugim duhovnim gospodom uboge naše matere Slovenije, da tako živo skrbijo za srečni izid velevažnih sedanjih volitev!

Vredništvo.

Kakor piše „Gospodar“ 12. junija, ni za volitev volilnih mož v Konjicah 9. dne junija noben volilec vedel in je le predsedniku katol.-polit. društva v Konjicah, nadžupniku dr. Ulagi se zahvaliti, da se je volitev srečno vršila, ker se je to v poslednjem trenutku volilcem, kolikor mogoče, naznanilo.***) Krivo je v tej reči to, da se postavno ne ravna; postava tirja razglasenja po vseh srenjah, iz katerih se volilci kličejo, in sicer razglasenja po nabitih oglasih. Žalostna prikazen, da ravno „liberalci“ najmanj spoštujejo in spolnujejo postave, ki so jih liberalni poslanci sklenili in kot čudo vse modrosti in dobrote razupili. — Kandidat našega okraja za kmete je preblagorodni gosp. baron Herman Goedel, c. kr. dvorni svetovalec na Dunaji, rodom Slovenec iz Maribora, naroden, skušen v finančnih rečeh, da malokdaj tako, in pa skozi in skozi konservativen mož. Če bode izvoljen, kar zanesljivo pričakujemo, bo v odsekih državnega zbora neizmerno koristil s tem, da bo — iz lastne vsestranske skušnje — brezobzirno razkrival hude rane našega finančnega gospodarstva, ki toliko milijonov vsako leto potrat, kar bi ne smelo biti. Kot poslanec bi baron Goedel brez dvoma poleg grofa Hohenwarta ena najimenitnejših oseb v zbornici poslancev bil. Bog daj volilcem pravega uma! Goedelnu nasproti skušajo konjiški tržani, ki pa nimajo pri volitvi kmetске skupine nič opraviti in tudi nič opravili ne bodo, potisniti Ladisa Poska, grajščakinje sina v Pogledu pri Ločah, ki je zavolj dobrosrčnosti priljubljen Ločanom in njih sosedom. Njemu je nekdanji „kamški strah“ Seidl, ki se je zdaj kandidaturi odpovedal, nemčurske glase, ki so njemu namenjeni, milostljivo naklonil. — Toda britke skušnje poslednjih let, ko je liberalna stranka v državnem zboru zvonec nosila in zakrivila žalostno gospodarsko stanje, so menda Seidlnu le malo glasov pustile. Ti ne bodo Posku pomagali, kakor tudi oni ne, ki jih od „hvaležnih“ kmetov svojega kraja dobí. Posek je — za kar se ve da on ne more — nemškutar, liberallec in tudi od liberalcev priporočan, ne bi toraj družega delal v državnem zboru, kakor je delal Seidl, le da mu jezik tako gladko ne teče, kakor Seidlnu. — S Poskom nič ni! to je naše gêslo. — Za mesta in trga našega okraja se pipljeta 2 kandidata: fortšritler dr. Foregger z Dunaja, rojen Celjan, pa celó nepodoben svojemu očetu narodnjaku, in pa rifniški grajšak; žl. Berks, ki ga je nekdanji „Narod“ počastil naslovom „poštenega Nemca“ ker se je v Gradcu potezal za gospodarsko berilo, namenjeno štajarskim Slovencem, ki pa imajo zadosti družih dobrih knjig istega zapopadka. — Prvi so ga menda Konjičani postavili za kandidata, katerim je v skupščini dne 14. t. m. razlagal svoj program. Berks je nasprotnik „fortšritlerjev“ in toraj boljši od Foreggerja; je tudi izveden v narodno-gospodarskih rečeh, utegne toraj več hasniti kakor Foregger. Kateri stranki da se bo Berks, ako dobí večino glasov, v državnem zboru pridružil, ni povedal, toraj tudi ne vemo konservativni Slovenci, ali nam bo na korist ali na kvar. Bati se je, da veljá o njem: „od dveh zlegov manjega izbrati“!

Iz slovenskega Štajarja 16. junija. (Poziv v volilni shod.) Neveselo je bilo za nas štajarske Slovence, ko smo izvedeli, da se je gosp. Šnideršič v Brežicah kandidaturi odpovedal; tem bolj pa nas je razveselila novica, ko smo izvedeli, da so se celjski in drugi odlični narodnjaki precej zedinili in sklenili napraviti v

**) Graški prečastiti škof so izdali prelep pastirsk list, ki spodbuja vernike, volitve marljivo se vdeležiti in poštene može voliti. Ali bodo naši škofi tudi to storili? — Morda ne

ponedeljek 23. junija 1879. ob dveh popoldan v gostilni „pri belem volu“ v Celji volilni shod, pri katerem se bo kandidat za mesta in trga celjskega in brežkega političnega okraja definitivno postavil. — To novico in ta sklep celjskih narodnjakov moramo s tem večim veseljem pozdravljati, ker daje pri letošnjih volitvah v državni zbor priliko vsem slovenskim narodnim volilcem, da bodo svojemu narodnemu kandidatu glasove dali, kajti do letos narodni volilci v mestih in trgih na slovenskem Štajerju niti volit niso hodili, ker narodna stranka nikoli ni stavila definitivnega kandidata. Mi pa moramo odločno povdarjati, da, če so Slovenci marljivi pred volitvami, se tudi kaj doseže. To se je sijajno pokazalo lansko leto pri volitvah v deželni zbor. Rodoljubi naj tedaj tudi zdaj pri volitvah v državni zbor pokažejo, da so narodnjaki ne le z besedo, temveč tudi v djanji vsak čas in pri vsaki priliki. — Obračamo se tedaj do Vas, narodni volilci, s prošnjo in uljudnim vabilom: pridite 23. junija v obilnem številu v Celje k volilnemu shodu, in posebno vi, odlični narodnjaki, delajte po vseh mestih in trgih celjskega in brežkega okraja na to, da bo udeležba prav živahna. Prečastita naša duhovščina, ki je po vseh slovenskih deželah in tako tudi pri nas najstareja in najbolj zanesljiva narodna garda, gotovo ne bode prezrla tega našega uljudnega vabila, da bode shod 23. junija jako obilen, vsaj bo tudi jako važen, zato, ker se stavi za mesta in trge definitivni kandidat. Ker je v kmetških občinah zmaga z gosp. dr. Vošnjakom gotovo naša, moramo glavno pozornost obračati zdaj le na mesta in trge. Naj ta naš klic ne ostaja klic vpijočega v puščavi!

Od obrežja Soče 16. dne junija. — Ker vidimo, da „Novice“, zmerom korektne, se nočejo vtikati v naš domači volilni razpor, njih bralce pa vendar gotovo zeló zanimiva, kako se ravšamo in kavšamo na obrežji Sočini, naj jim po „Soči“ povemo naš sedanji stan. „Gosp. Povše, pošten rodoljub, odpovedal se je kandidaturi iz rodoljubja in v tem je prav storil; pokazal je, da se zna zatajevati. — Napadi na nj v „Politiki“ in nekem velikem pamfletu so prejasno kazali sovražno tendencijo. — Proti dr. Abramcu, ki je jako značajan, učen mož in dober jurist, se sliši zdaj celó na Krasu nasprotstvo; a v goriški okolici utegne vendar on dobiti nekoliko glasov in nekoliko tudi v gorah, pa verjetno ni, da prodere. — Enaka je z dr. Tonklijem; on bode imel še precej glasov na Tominskem, malo v okolici goriški, še manj na Krasu, tega smo gotovi. — Dr. Tonkli je sicer prav dober narodnjak, a vendar nima take simpatije, da bi se moralo ž njim prodreti. Položaj je toraj tak, da bo skoro gotovo prišlo zopet do ožje volitve med Tonklijem in Winklerjem in če bo to, stavili bi dosti, da pri ožji volitvi prodere zopet Winkler, vladni kandidat. — Prašamo torej: ali bi ne bilo boljše, da bi se vsi goriški volilci, to je, dobromisleči narodnjaki, zedinili v enem čisto novem, odločno narodnem kandidatu. Ni treba posebno učene buče, tudi pošten, pameten posestnik bi zadostoval. A vojska bi potem jenjala, in goriški rodoljubje bi morali biti uže siti takih vojsk, katere koristijo le samo vladi. — Mi namreč računamo tako: Velika skupina slovenskih kmetških občin ima blizo 252 volilcev. — Tonkli 78, Winkler 74, Abram 68. Ker ne bo dosegel nobeden absolutne večine, pride gotovo do volitve med T. in W. in pri tej volitvi bode gotovo $\frac{2}{3}$ Abramovcev glasovalo za W., ki bode potem izvoljen.“ Zato nosi „Soča“ na čelu zadnjega svojega lista poziv društva „Sloge“, v katerem vabi družbenike 19. dne t. m. v občni zbor v Gorico, da se dožene edinost pri odločbi kandidata, katerega imajo slovenske kmet-

ske občine izvoliti v državni zbor. — Mi tem vrsticam dodajamo le to iskreno željo: naj bi volilci in kandidati opustili osebno strast, kajti ona je glavna krivda nesrečnega razpora. Če pa kdo kandidatov misli, da prav on in samo on bode izveličar nas Slovencev na Goriškem, recite mu, da je slab — prerok!

Iz Trsta. — Odbor političnega društva „Edinost“ je za Istro in tržaško okolico proglasil sledeče poslance za državni zbor: za tržaško okolico in 4. volilni razred v Trstu, ki skupaj volita enega poslanca, gosp. Ivana Nabergoja, prejšnjega državnega poslanca, — za zapadno Istro: gosp. Anton Klodiča, c. kr. deželnega nadzornika, — za vzhodno Istro pa gosp. Dinko Viteziča, prejšnjega državnega poslanca. — Nadejamo se za trdno, da bodo volilci soglasno volili te rodoljubne možake in se ne dali oslepiti od nasprotnikov.

Iz Trsta. (Volitev „slavjanskega podpornega delalskega društva“) se je dobro izvršila. Velezaslužni gosp. Ivan Dolinar je bil enoglasno izvoljen za predsednika. Ves odbor pa drugi pot naznanim, ker ne vem, ali so vsi volitev sprejeli; nekateri niso bili pričujoči. Opozorujem pa vse one gospode, ki imajo količkaj slovenskega duha, naj se v društvo vpišejo; ne v Trstu pa tudi v okolici ne bi smel nobeden zaostati.

Iz Ljubljane. — Kolikor bolj se bližajo dnovi volitev državnih poslancev, toliko živahneje je tudi pri nas in po vsem Slovenskem hvala rodoljubom! — volilno gibanje. Hvala rodoljubom! pravimo — in tudi še posebno hvala naši prečastiti duhovščini v volilnih pododborih, kajti volitve volilnih mož so po vseh občinah tako izvrstno dobro se izvršile, da se mora res ponosno reči, da se naš narod zaveda samega sebe in svojih pravic, po katerih noče tujec biti na domači, slovenski zemlji. Za trdno smo prepričani, da tudi po naših mestih in trgih, ki neposredne poslance volijo, bo izid volitev tak, kakor ga mi in vsi konservativni možje cele Avstrije želijo, da prihodnji državni zbor po svoji večini dobí ves drug obraz, kakor ga je dosedanji 6letni imel, katerega pregrehe našteva na strani 197. današnjega lista volilni odbor konservativnih mož na Štajarskem in ki je vreden, da ga vsak naš volilec trikrat prebere. — Vsa poročila, ki smo jih dozdaj dobili iz dežele, nam kažejo, da so po ukazu ministra Taaffe-a uradniki mirni in se ne vtikajo (vsaj javno ne) v volilne zadeve. Ustavovercem našim se je s tem vsa štrena zelo zmešala, tako, da celó kandidatov ne dobijo za poslanstvo. V Ljubljani se je odpovedal njih dosedanji poslanec dr. Schaffer; vitez dr. Stöckel, kateremu so potem ponujali kandidaturu, je odbil ponudbo, tako tudi deželni glavar vitez dr. Kaltenegger. V tej zadregi so g. Dežmanu ponudili ljubljansko kandidaturu, ki jo je prevzel. „Lai-bacher Zeitg.“ objavlja njegov program, ki pa nam kaže, da hoče ostati to, kar je bil, o narodnih in družih ozirih ter da bo tudi v novem državnem zboru, če bode izvoljen, množil tisto stranko, ki je 6 let tako nesrečno gospodarila. Dežman ni mož za spravo med narodi.

— Gosp. minister notranjih opravil grof Taaffe je imel pretekli teden v Ljubljano priti, gotovo zadržan po važnih opravilih pa ni prišel. Morebiti še pride.

— Iz Dolenjskega se nam piše, da „po gomilah pri Šmarjetipoleg Klevevža kopajo rimske starine in da so nekaj kotličev, sulic, en oklep z raznimi gumbacimi in več druge stare šare uže izkopali; pravijo, da g. Dežman pride to gledat, morebiti se tudi za poslanca ponujat. Ako pevec „prokletih grabelj“ to misli, naj ostane v Ljubljani; Dolenjci sedanji, hvala Bogu! nismo več tisti, ki so bili naši predniki nesrečnega l. 1873.“

— (Deželni odbor) je v seji 13. junija pritrdil predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta, da se trirazredna ljudska šola v Cerknici razširi v štirirazredno.

— (Odbor družbe kmetijske) je v seji 15. dne t. m., katere sta se udeležila tudi zastopnika c. kr. deželne vlade in deželnega odbora, določil, kako se ima državna podpora za letošnje leto, katero je objavil naš zadnji list, razdeliti in obrniti. Prihodnjič poročamo več o teh sklepih. — Danes naj le to objavimo, da je družbi kmetijski, ki je leta 1877. prošnjo izročila c. k. deželni vladi za nastavo toliko c. kr. živinozdravnikov, da dolenska, notranjska in gorenska stran dobijo po enega takega živinozdravnika, je došel dopis sl. deželne vlade, ki jej naznanja, da po sklepu Nj. veličanstva cesarja od 2. aprila t. l. dobimo na Kranjsko še dva c. k. okrajna živinozdravnika. V katero mesto eden ali drugi pride, bode vlada določila po dogovoru z deželnim odborom.

— (Iz računa o loteriji na korist hiralnici in dekliški sirotišnici ljubljanski) se kaže, da so dohodki za prodane srečke znesli 19.988 gold. 75 kr., po darovanih dobitkih pa se je nabralo 2934 gold., tedaj so vsi dohodki skupaj znesli 22.902 gold. 75 kr. — Po odštetih stroških je ostalo 15.700 gold. čistih dohodkov, od katerih je hiralnici došlo 9300 gold., sirotišnici pa 6400 gold. S tem denarjem so se deloma dolgovi hiralnice in sirotišnice poplačali, česar se vsak lahko prepriča, ki pobotnice in vsa druga pisma pogleda pri prednici usmiljenih sester v bolnišnici. — Drugi pot hoče vodstvo navedene loterije objaviti še 2. imenik dobrotnikov in dobrotaic, ki so darovali dobitkov ali kupili celih srečkinih serij.

— (Patriotično gospejsko društvo) za ranjene, bolne in onemogle vojake, njih vdove in sirote je izdalo sporočilo za leto 1878., iz katerega je razvidno, da je društvo imelo preteklo leto dohodkov 9565 gold. in 10 cekinov, stroškov pa 9249 gold. in 10 cekinov; zraven tega ima v obligacijah 11.600 gold., in naloženih 533 gold. Oddajala je ta družba darove o rusko-turški in o avstrijsko-bosanski vojski, nekaj na Dunaj središnji družbi, nekaj naravnost v Bosno, nekaj pa v Ljubljani v vojaške bolnišnice i. t. d. Ta družba je bila ustanovljena leta 1866., njen protektor in kurator je baron Anton Codelli, predsednica pa baronica Codelli-Schmidburgova, tajnik gosp. Rudolf Endlicher. Družba šteje blizo 80 blagih gospej in gospic družabnic. Ker je bar. Codellijeva, uže mnogo let predsednica tega društva, zavoljo bolehnosti se odpovedala predsedstvu, je bila pl. gospa Kalina-Urbanov za predsednico izvoljena. 12. dan t. m. je odstopivši predsednici odbor po sedanji predsednici adresno zahvalnosti v krasnem zavitku za večletno marljivo delovanje izročil.

— 4 bratje Lukmani so na spomin svojega umrlega očeta izročili 3000 gold. županu, da jih obrne v podporo za mestne uboge.

— Pl. gosp. Henrik Grliczi, 89 let star, in gospá Kozlerjeva, mati gospodov Kozlerjev, 83 let stara, sta te dni umrla v Ljubljani.

— („Sokolov“ izlet na Ostri vrh) pod Zalogom je bila lepa veselica za Ljubljance in ljudstvo, ki je zopet pokazalo, kako rado ima narodnjake, če tudi v gosposki obleki pridejo. Posebno odlikovala se je pri tej priliki gospá Koblarjeva z Litije s svojim iskrenim slovenskim pozdravom „Sokolom“ in prebivalcem.

— (Poziv gospodom meščanom volilcem) v shod prihodnjo nedeljo, dopoldne ob 11. uri v dvorano čitalnično. Ker narodni volilni odbor želi izvedeti mnenje naših volilcev o kandidaturi za mesto Ljubljano, zato naj bi jih prišlo prav veliko, da se izvé mnenje množine.